

عنوان مقاله:

تجاری شدن تریاک در اقتصاد ایران دوره قاجار (1210-1344ق.)

محل انتشار:

تاریخ اسلام و ایران، دوره 26، شماره 31 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 29

نویسندگان:

مهدی دهقان حسام پور - دانشجوی دکتری تاریخ ایران دانشگاه شیراز

محمد علی رنجبر - دانشیار گروه تاریخ دانشگاه شیراز

خلاصه مقاله:

تحولات اقتصادی در قرن نوزدهم، معادلات اقتصادی را در کل دنیا تغییر داد. اقتصاد ایران نیز از این تحولات مصون نماند و در مواجهه با اقتصاد سرمایه داری، از یک اقتصاد معیشتی و سنتی به یک اقتصاد نیمه معیشتی و شبه سرمایه داری تغییر یافت. اقتصاد ایران در شکل جدید متحول شده خود، به الگوی اقتصادهای کشورهای پیرامونی نزدیک، و به یکی از تولیدکنندگان مواد خام برای بازارهای جهانی تبدیل شد. تا پیش از این تحولات؛ تریاک در اقتصاد سنتی ایران به عنوان یک کالای غیر تجاری شناخته می شد. از نیمه دوم قرن نوزدهم م. تریاک به یک کالای تجاری در اقتصاد ایران تبدیل شد. شاخص های وابستگی، مانند رونق تولید مواد خام، افزایش حجم تجارت، زوال صنایع دستی و نقش انگلستان به عنوان مرکز اقتصاد سرمایه داری، از علل اصلی تجاری شدن تریاک در اقتصاد ایران هستند. در کنار این علل بیرونی برخی عوامل داخلی مانند بیماری کرم ابریشم، تراز منفی تجاری، نقش فعالانه حکومت قاجاری و برخی دولتمردان مانند میرزا حسین خان سپهسالار در رابطه با تریاک و ویژگی های منحصر به فرد این ماده خام، موجب تشدید تولید تریاک شدند. در نتیجه چنین عواملی بود که این ماده خام در فاصله کمی بعد از تجاری شدن در اقتصاد ایران به مهم ترین کالای صادراتی تبدیل شد و نقش مهمی در روند اقتصادی ایران ایفا کرد. این پژوهش بر آن است با تکیه بر مبانی نظری و بر اساس منابع تاریخی علل تبدیل تریاک در اقتصاد ایران به یک کالای تجاری را بررسی کند.

کلمات کلیدی:

تریاک، تجاری شدن، وابستگی، دوره قاجاریه، اقتصاد ایران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/895339>

